

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringer Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrletno: 1 RM — Rpf.; celoletno: 4 RM — Rpf.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Ljudstvo s srcem.

Naš čas nagiba ljudi k modrovanju. Veličina naše dobe je, da prehaja nekaj tiste modrosti, ki je sicer pridržana učenim knjigam in visokošolskim fakultetam, v vsakodnevno življenje. O vsem mogočem in tudi nemogočem se razgovarjamo, mnogi pojmi se jasni, besede čistijo, nazori bistrijo. Do vsakogar segajo velika vprašanja življenja in vsak jim išče odgovora iz svoje razsodnosti in izkušnje. Zato se tudi v našem glasilu spet in spet zaveštno vračamo k razmotrivanjem, ki sicer niso običajna v političnem tedniku.

Poznavalci življenja trdijo, da zamore biti motor zdravega poedinega in občestvenega življenja samo: ljubezen. Povestnica narodov je veličastno potrilo za to. Iz ljubezni in odpovedi samoljubju se rodi vse veliko in zvišeno v svetu, doba nesebičnega ljudstva je doba procvita. Ljubezni nasprotna je snovnost, ki se javlja v koristolovstvu, sovraštvu in nasilju. Razdirajoči element poedinega in občestvenega življenja je, pravzrok sporov, revolucij in vojnih zapletljajev. Ljubezen je kakor sonce v življenju, malem in velikem, brez ljubezni pa vladata v svetu razkroj in tema.

Obrnimo po tem uvodu naš pogled na slovensko narodno družino. Išči mo za veliko misel dokaza še pri našem narodnem žitju in bitju!

Nekateri so mnenja, da jim je narod, ki jim ne nudi gospodarskih koristi, brezpomemben. Predstavljajo si svoj narod kot neko gospodarsko organizacijo, katera jim mora neprestano nuditi gospodarske koristi. Če teh koristi ne vidijo, obrnejo narodu hrbet in pogledujejo drugam.

Drugi pojmujejo narod kot zavarovalnico, kateri sicer plačujejo male premije, a terjajo za to od nje kapital in obresti nazaj. Po mnenju teh mora narod svoje člane varovati in zavarovati pred vsako škodo in nevarnostjo. Če jim narod te koristi ne nudi, so zanj izgubili smisel in jim je narod brez vsake vrednosti.

Tretji hočejo narod ponižati v društvu, ki naj svojim članom pomore do osebne slave in časti. Če slave in časti pri svojem narodu ne najdejo ali če vidijo pri drugem narodu več slave in časti, se svojemu narodu hladnokrvno izneverijo in gredo drugam, da se potem ponasajo s tujo slavo in častjo. Gorje, če slavohlepneži vidijo svoj narod v stiski ali ponižanju! V prvem ugodnem trenutku ga bodo zatajili ali celo osmešili, meneč, da se tako izogonejo ponižanju in smešenju lastne osebe in rešijo svoj osebni ugled.

Končno se najdejo še ljudje, katerim naj bi po njihovem mnenju narod bil nekaj vsevedec in jim dajal na vsa njihova vprašanja praktične in samo zanje prirojene odgovore. Če takih praktičnih, sebi prirojenih in njim služljivih odgovorov ne najdejo, se takoj zapišejo tuji modrosti in tujemu narodu. Z omalovaževanjem govorijo o svojem narodu ter povečujejo tuje bogastvo kot svojo lastno posest.

Tem praktičnim koristolovcem stojijo nasproti ljudje, ki mislijo s srcem in sicer z ljubečim srcem. Njim narod ni molzna krava in nikaka gospodarska zveza. Njim njihov narod ni nikaka zavarovalnica proti vsakojakim osebnim nezgodam in tudi ne nikaka posojilnica osebne slave in časti ter še manj navadna točilnica vsevednosti in vseznalosti. Ljudje s srcem svojega naroda ne štejejo po markah in ga ne tehtajo po kilogramih, ljudje s srcem ne stikajo za velikimi narodnimi ju-

naki in veličastno narodno zgodovino ter narodne zgodovine ne merijo po metrih in kilometrih. Njihovo nepokvarjeno srce jim narekuje narodno ljubezen in zvestobo in ukaza notranje vesti nočejo uglasiti s krikom za sebično koristjo. Za svoj narod utrpijo mnogo gospodarsko žrtev, zanj žrtvujejo del svoje osebne udobnosti, svoj narod ljubijo tudi v času njegove stiske in v letih njegovega ponižanja. Svoj narod ljubijo s svojo upravo otroško preprosto dušo in s svojim ljubeznivim srcem.

Katerim daje življenje prav: osebnim koristolovcem ali ljudem s srcem? Prvi videz bi velel, da so koristolovci bolj zadovoljni in četudi se ponasajo z uslužnostjo tujega naroda, s tujim bogastvom in tujo častjo, s tujo zgodovino in tujo modrostjo. A to je samo prvi videz! V resnici pa jih vsak njihov korak, vsaka njihova beseda in vsak njihov gib opominja, da živijo le potvorjeno življenje bastardov in se la-

žejo sebi in svoji vesti. Prva nezvestoba jih žene kot Kajnov greh v drugo in tretjo nezvestobo. Svoj narod so hoteli prirediti svoji osebni koristi in umaknil se jim je. Samo korak naprej in hoteli bi ponižati svojemu samoljubju tudi svojo družino in svojo državo in še družina in država se jim umikata. S svojimi umazanimi mislimi umažejo vse, o čemer govorijo in za kar prijemajo. Družina in narod sta se jim odmaknila, osamljeni zapadajo svojim sebičnim nagonom, zagrenjenost polni njihovo notranjost do tle, da se umaknejo s pozorišča — poraženi od življenja in njegove postave. Ljudstvu s srcem pa je tudi v največjem zatišju preprostega doma in mehke družine ohranjena osrečujoča zavest, da je dobro izpolnilo svoje poslanstvo in doprineslo svoj delež k procvitu svojega rodu in svojega naroda. Njegova vest mu v zadnji dan pravi, da je storilo prav, ko je mislilo s srcem.

Italija je javila svoje zahteve

Mussolini je poudaril enotnost osi Rim-Berlin

V nedeljo 26. t. m. je italijanski fašizem praznoval 20 letnico ustanovitve svoje bojne zveze. V velikem rimskem štadijonu se je zbralo 65.000 starih bojnikov, v diplomatski loži je bilo zastopano nemško in špansko zastopstvo. Osrečje proslave je tvoril govor vodje italijanskega fašizma Mussolinija, ki je navajal osnovne temelje italijanske politike.

Uvodno je Mussolini poudaril da bi bil večni mir nesreča za človeško kreaturo, vendar pa je za rešitev evropske kulture potrebna daljša mirna doba. Vsi poizkusi, da bi se razveljavila os Rim-Berlin, so otroški, ker se v osi srečujejo dve revoluciji, ki sta v kričnem nasprotju z nazori ostale Evrope. Dogodki v srednji Evropi so povsem naravni. Če bi se posrečilo upostaviti fronto demokratičnih držav, preidemo v takojšnji protinapad. Nasproti Franciji imamo tri zahteve, ki se zovejo: Tunizija, Džibuti in Sueški prekop. Francija se o njih z na-

mi lahko razgovarja, v slučaju odklonitve se bo prepad med državama še poglobil in postal nepremostljiv. Sredozemsko morje je za Italijo največjega pomena. V Jadranskem morju so italijanske koristi pomembne, toda ne izključujejo koristi Slovanov. Zaradi tega vlada v tem delu že dve leti mir. Zadnje naše geslo je, da se moramo naprej oboroževati ter zvišati število tankov, bojnih ladij in letal. Zaupati, poslušati in boriti se, to je skrivnost vsake zmage.

Mussolinijev govor je živahno odmeval po Evropi. Glasovi iz Francije pravijo, da so razgovori med obema državama mogoči, vendar Francija ne bo nikdar pripustila nasilne rešitve.

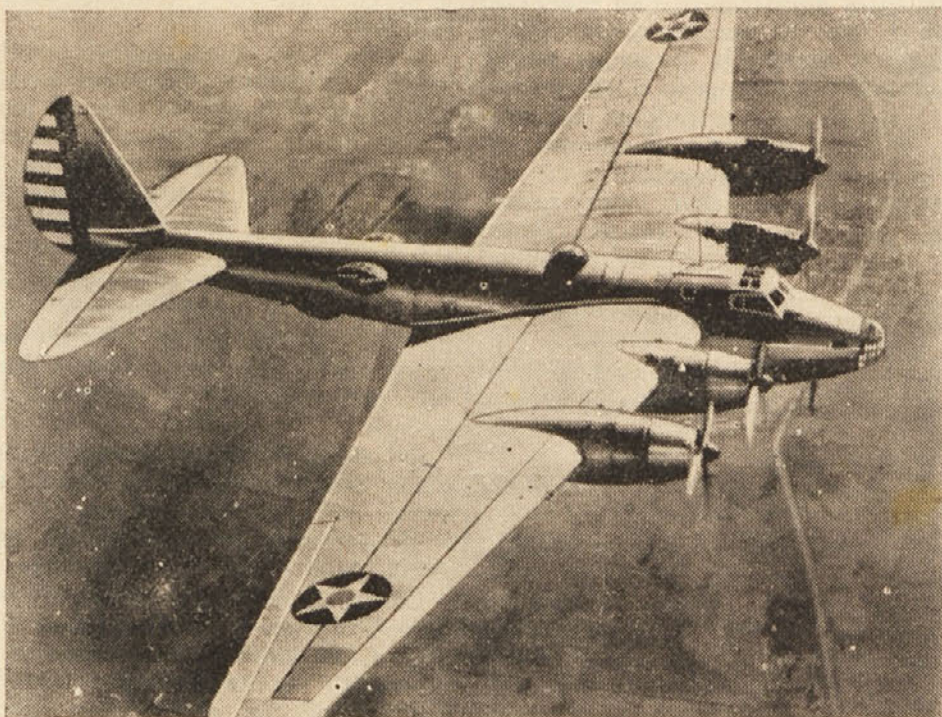
Povodom fašističnega jubileja sta kancler Hitler in Mussolini izmenjala pozdravna brzojava, v katerih poudarjata neomajeno prijateljstvo obeh držav in narodov.

Slovani in Evropa.

Nemški mesečnik „Volk und Rasse“ objavlja v eni zadnjih številki podatke o evropskih plemenih. Podatki so prav zgovorni in so sledeči:

Leta 1810 je bilo v Evropi
63,000.000 Romanov, 59,000.000 Germanov, 65 milijonov Slovanov,
leta 1910 je bilo

108,000.000 Romanov, 152,000.000 Germanov in 187,000.000 Slovanov,
leta 1930 je v Evropi
120,000.000 Romanov, 149,000.000 Germanov, 226,000.000 Slovanov.
V 50 letih bo Evropa imela toliko Slovanov, kolikor bo Romanov in Germanov skupno.

Moderno vojno letalo.

„Das Schwarze Korps“

glasilo narodno-socialističnih SS, o odpadništvu.

Glasilo varnostnih čet „Das Schwarze Korps“ piše v številki od 23. marca sledeče:

„Narodni socializem ne more in ne bo nikdar poizkušal ponemčevati kak tuj narod, ker bi bilo ponemčevanje neumestno in v protislovju z narodno-socialističnim nazorom. Kar je bilo pred letom 1933 bistvo imperialistične (nasilne) politike, kar si je dovoljevala tudi najslabša in najmanjša država napram svojim še slabšim, manjšinam, tega mogočna Nemčija ne bo nikdar podvzela. Nemška politika se ne prilagodi vsakokratnim prilikam, marveč hodi svoja naravna, od usode določena pota.

Mi bi ne mogli ustvariti nauka o plemenu in ga ne zastopati, mi bi ne mogli narodnosti postavljati v osrčje naših razmotrivanj in dejanj, mi bi ne mogli ščititi pravice nemških manjšin v svetu, če bi želeli ali dopuščali, da se umetnim potom delajo iz Nemcev Nemci.

Nam tudi ni potrebno, kakor morda drugim narodom, da se mastimo in napihujemo s tujo krvjo. Ne mogli bi obstati pred bodočnostjo, če bi nas bilo strah, da naš narod sam nima moči za to, da napolni nemški življenjski prostor z mesom od svojega mesa in s krvjo od svoje lastne krvi.

Čeh, ki bi bil tako neznačajan, da bi se naglo spremenil v Nemca“, bi tudi kot titularni Nemec ne imel nič boljšega značaja. Lepo se zahvaljujemo za prirastek na odpadnikih, ki bi bili morda pripravljeni z nami deliti srečo, a bi ne stali nikdar na naši strani, če bi skupno z nami morali nositi bremen.“ (Op. ur. Podčrtali mi!)

Pogodba Nemčije z Rumunijo.

Nemčija in Rumunija sta sklenili trgovinsko pogodbo, ki je prav dalekosežnega pomena. V pogodbi se Nemčija obvezuje, da bo pospeševala in izpopolnjevala rumunsko industrijo ter ji pomagala dvigniti tudi ostalo gospodarstvo na primerno višino. Rumuniji bo dobavljala vojaški material, stroje in druge potrebščine za izkoriščanje rudnikov. V mešani družbi bosta obe državi izkoriščali petrolejske vrelce, ustanavljali svobodne cone za industrijske in trgovske naprave ter sodelovali v prometnem in denarnem oziru. Najprej pa bo izdelan podroben gospodarski načrt, ki bo upošteval postopno povečanje medsebojnega uvoza in izvoza obeh držav. — Trgovinska pogodba je imela tudi ugodne politične posledice, ker je takoj po podpisu Madžarska odpustila domov več mobiliziranih letnikov, katere je bila postavila na rumunsko mejo.

Dogovor med Nemčijo in Slovaško.

Nemčija in Slovaška sta podpisali pogodbo, ki urejuje slovaško samostojnost. Po tej pogodbi dobi Nemčija pravico, da gradi v Slovaški širok pas vojaških utrd. Pas ostane pod nemško oblastjo. Zunanje politično se Slovaška priredi Nemčiji. Svojo armado organizira po navodilih iz Nemčije. V ostalih področjih je Slovaška popolnoma neodvisna. Dogovor ostane v veljavi 25 let.

V vsako družino „Koroškega Slovenca“!

Teden v besedi.

Madžarski regent Horthy je izdal proglas Ukrajincem, v katerem jim obljublja samoupravo.

Prezident slovaške republike bo najbrže dr. Tiso, predsednik vlade pa dr. Tuka ali Mach.

Angleški trgovinski minister Hudson se je v Varšavi in Moskvi zelo trudil za poglobitev trgovinskih odnosov med Anglijo in obema vzhodnima državama.

V juliju bo na Dunaju velika razstava o nemških kolonijah.

Danska namerava odpraviti sistem dveh poslanskih zbornic in uvesti eno samo zbornico.

Francoski poslanik pri vladi generala Franca v Burgosu je izročil svoje poverilne listine ter pri tem poudaril željo, da hoče Francija živeti z nacionalno Španijo v dobrih odnosih.

V češkem protektoratu odslavlajo žide iz vseh javnih poklicev.

Italijanski dnevnik „Giornale d' Italia“ pravi v enem zadnjih uvodnikov, da so najnovejši dogodki šele odprli pot za dokončno preosnovo Evrope.

Ameriški kongres je odobril za tekoče leto vojni proračun v znesku 480 milijonov dolarjev, kar je najvišja državna svota za obdobje.

Atentati v Angliji se nadaljujejo. Policija si o atentatorjih še vedno ni na jasnem.

Japonci pripravljajo na severnem Kitajskem veliko ofenzivo. 60 transportnih ladij je zapustilo Šanghaj.

Amerika je odpoklicala svoje poslane v Berlinu, Rimu in Tokiu, da poročajo vladi o položaju.

V južni Poljski je na nekem izletu utonilo 45 otrok, ki so se drsali na ledu.

Francoska podjetja povišajo delovni teden od 45 na 60 ur.

V Egiptu so odkrili grob egiptovskega faraona Šešaka. Zlati zaklad v grobnici je vreden milijon zlatih funtov. Egiptovski kralj je grob lastnoročno odprl.

Poljski senat je sprejel zakon, po katerem mora vsak državljani v slučaju vojne svoje imetje dati na razpolago državi.

Turčija je volila 425 novih poslancev, ki se sestanejo 1. aprila.

Japonci so zasedli mesto Nančang.

V Španiji so se pogajali za predajo Madrida generalu Francu. Pogajanja pa so se razbila in se boji, ki so za republikance brezizgledni, zaenkrat nadaljujejo. Padeč Madrida je predstojatelj. Pokrajine Valencija, Murcija in Kartagena pa se nahajajo še v rokah rdečih.

Medtem so čete generala Franca Madrid že zasedle.

Iz naše države

Priključitev ozemlja ob Njemenu. — Kanclerjev prihod v München. — Socialne odredbe za nepremožne.

Kancler Hitler ob Njemenu.

Kancler Hitler je posetil na oklopnici „Deutschland“ novopridobljeno ozemlje, ki je doslej pripadalo Litavski. V mestu Memel ga je pričakovala nepregledna množica ljudstva, vodja tamošnjih Nemcev dr. Neumann pa se je vodji Velike Nemčije iskreno zahvalil za odločilno oporo. Nato je povzel besedo kancler ter med drugim dejal:

„Vrnili ste se v veliko, novo Nemčijo, ki pozna nepremakljive pojme o narodni časti in ki usode nemškega naroda ne zaupa tujcem. Nemčija bo svojo usodo mojstrila in oblikovala sama, četudi bi to svetu ne ugažalo. Nad 80 milijonov Nemcev združuje nova država. Vi iz obmejnega ozemlja boste dobro občutili osrečujočo zavezo, da niste osamljeni in da stojijo z vami mogočna država. Naša volja in naš sklep je, da je ne ukloni in ne zlomi nobena sila na svetu...“

Hkrati je izšla nova postava, ki pridružuje Njemensko ozemlje Vzhodni Prusiji. S 1. majem stopijo v veljavo nemški državni zakoni. Notranji minister določi novo upravno delitev ozemlja. Začasni komisar je pokr. vodja stranke Koch, njegov namestnik je dr. Neumann.

Povratak v München.

Minulo nedeljo je kancler Hitler posetil München in bil upravn veličastno sprejet. Stotisoči so ga pozdravljali kot ustanovitelja vsenemske države in se mu zahvaljevali za zgodovinska dejanja.

Socialne odredbe. — S 1. aprilom stopi v veljavo več novih postav. Odrejen je znižanje cen za mast in slična živila. Manj premožne in mnogoštevilne družine dobijo za vsako četrtletje izkaznice za pocenjeno mast, olje, margarino, ribe i. dr. — Istočasno stopi v veljavo nova postava o brezposelnih dajatvah, ki predvideva višje podpore. O podrobnostih poročamo prihodnjič. — Zvišajo se tudi dajatve vojnim invalidom in sirotam.

To in ono. — Na dan nemške vojske je bilo v državi nabranih za zimsko akcijo 4.7 mil. mark. — V nogometu Nemčija — Italija je zmagala Italija s 3 proti 2. — Umrli je vodja zdravniškega združenja dr. Wagner. — Veliki petek je navaden delavnik. — V Hamburgu je bila dovršena ogromna izletniška ladja „Robert Ley“, ki je last ustanove „Kraft durch Freude“. — Minister Göring se je vnovič podal v Italijo na oddih.

Vesti iz Jugoslavije.

Italija in Jugoslavija.

V nedeljo 26. marca sta Jugoslavija in Italija proslavili dveletnico prijateljske pogodbe. Listi obeh držav so poudarjali, da je sporazum začetek trajnega miru na Jadranu, začetek srečne in nove sosesčine med dvema državama, ki sta močna stebra miru v srednji Evropi in v Evropi sploh. Zunanja ministra sta si potom brzojavno uradno čestitala. Minister Marković je brzojavil v Rim ministru Ciano:

„Ob drugi obletnici podpisa beograjskih sporazumov, ki pomenijo srečen začetek prijateljstva in sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, prosim vašo ekselenco, da sprejme moje najpriskrbenje pozdrave in izraze prijateljskih čustev. Skušnje dveh let, katere so utrdile meddržavno prijateljstvo, bodo pomagale do vse večjega razvoja v plodnem sodelovanju za skupne koristi naših držav in za mir.“

Minister Ciano je v odzdravnem brzojavu naglasil ustaljenost sodelovanja med obema vladama in narodoma, ki naj bo v bodoče še zaupnejše in plodnejše.

V vseh večjih mestih Jugoslavije so se vršile kulturne prireditve s sodelovanjem italijanskih umetnikov. Proslavam so se pridružile tudi vse radijske postaje.

Dr. Maček izjavlja.

da pričakujejo Hrvati najprej sporazum s Srbi. Pri tem mora vprašanje državnih meja in kraljevske dinastije ostati izven vsakega razgovora. Ko bo dosežen sporazum, za katerega se trudi sedanja vlada, so Hrvatje pripravljeni stopiti v združeno vladno. Ministrski predsednik Cvetković pa je v senatu izrazil mnenje, da je glavna vladna naloga sedaj ta, da v interesu države in naroda preide k dejanjem.

Kraljevsko namestništvo je podpisalo ukaz, po katerem se približno 170.000 državljanom odpustijo odredjene kazni.

To in ono. — 25. in 26. julija bo v Ljubljani mednarodni kongres Kristusa Kralja. — V Benetkah so razstavili slovenski slikarji in kiparji in so njihova dela vzbudila veliko pozornost.

Podlistek

Vajansky

Fran Albrecht

Leteče sence.

Povest iz življenja slovaškega ljudstva.
(10. nadaljevanje.)

„Ne hodi, brat moj, ne hodi! V moji bližini ni zdravo! Strup diham. Kakšen halodrijan sem ti bil jaz! Zemlja se je tresla pod mano! Tempi passati!“

„Doma ostani, napravi si zadovoljno življenje, pusti morfij v miru in vse se izpremeni.“

„Nikoli, brat moj, nikoli, že me tišči hudič za goltanec. Kaj mi je do sveta?“

Medtem se je oglasila pod okni godba Divji čardaš je zvenel na vrtu.

„Prekleti cigan! Je že izvohal, da sem se bil vrnil. Več kot en stokronski bankovec sem mu s slino prilepil na čelo. Čast mi izkazuje.“

Obraz Kazimirjev se je poživil. Nehote je zgrabil za čašo in jo izpraznil na dušek. Roka se mu že ni več tresla.

„Blíž!“ je zakričal Kazimir primistu.

Primist je uslužno skočil k gospodu. Čisto vrh njegove glave je vlekel svoj lok.

„Sem k ušesu!“ je klical Kazimir. „Naj buči prav do dna duše tvoj peklenški vik! Vleci, lepše, ostreje! Zakaj si tako len?! Ali že tudi tebe jaše vrag?“

Cigan je vlekel, da so strune ječale. „Dovolj!“ je naenkrat velel Podolsky. Njegov obraz je zadobil melanholičen izraz. Godba je obmolnila, samo strune so še dozvenevale.

„Moja gosta sta tihi. Takoj se poberite nazaj v mesto! Tam je v široki ulici pritlična hiša z omreženimi okni.“ Primist je modro pokimal z glavo. „Tam zaigrajte tri točke — Feri, že veš, katere!“

Podolsky je izvlekel poslednje bankovce in jih stisnil primistu Feriju v roke.

Cigani so odšli. „Na dvorišču marš!“ je velel Kazimir.

Rákoczyjev marš je zazvenel zunaj. Postalo je vse tiho. Solnce je zapadlo. Gosta sta se dvignila. Kazimir ju ni zadrževal. Gledal je na odhajajoča kakor človek, ki se nenadoma prebujajo iz topega sna. Stari Gregor je z nerazumljivim momljanjem sprovel gosta

in zaprl za njima duri, zaloputnil jih, da so se stresli stari zidovi.

„Kaj pravite k najinemu obisku?“ je vprašal Dušan svojega mladega prijatelja na poti k krčmi.

V kostanjih in topolih je šumel večni veter.

„Jablonsky je stopil pred-me. Saj to je strašna usoda! A ta človek ima dobro lice!“

V pivnici pri Zweigenthalu je bilo že veselo. S klobuki na glavah so sedeli gospodarji in kadili iz kratkih pip.

Naša gosta sta šla skozi pivnico v posebno sobo. Roza je sedela tam nad knjigo, z rokami si je podpirala glavo. Čitala je roman, katerega junak je blestel samih viteških kreposti in kavalirstva. Zaman je v svojih mislih iskala kaj sličnega v vrstah snubačev, ki so prihajali, proseč njene roke in zahtevajoč od njenega očeta tisoč zlatnikov več, radi tega, ker ji je manjkala levi kočnik.

Krijatelj nista posvečala pažnje lepemu dekletu. Bila sta v živem razgovoru.

„Recite, naj kdo pride!“ je mimogrede dejal Dušan. Roza je odšla.

„Ubog je naš kraj, gosto obljuden, človek tiči tesno ob človeku — a glej ga, ta žid, kako na široko se je znal ugnezditi!“ je mrzko govoril Miloš, razgledujoč se preko izbe. „Res je,

Vplačilnice prilagamo danes vsem naročnikom v Nemčiji. S tem sporočilom ne opominjamo rednih plačnikov, marveč one, ki so v zaostanku z naročnino.

Predsednik francoske republike Lebrun je minuli teden posetil angleško kraljevsko dvojico. Angleži so predstavnika Francije sprejeli z velikimi častmi. Povodom slavnostnega banketa sta imela angleški kralj in francoski predsednik napitnici, v katerih sta slavila demokratično zvezo med Francijo in Anglijo, ki da še ni bila nikdar tako čvrsta.

Važna postava.

S 1. aprilom stopi v veljavo odredba, ki naj zajamči izvedbo druge gospodarske štiriletke v področju kmetijskega gospodarstva. V drugi štiriletki je predvideno, naj je gospodarstvo Velike Nemčije čim najbolj neodvisno od inozemskega trga. Da se doseže gospodarska neodvisnost do najvišje dosegljive meje, h temu naj pomore tudi intenzivno kmetovanje.

Odredba ne zadene dednih kmetij, ker predvideva postopek proti malomarnim kmetom že postava o dednih kmetijah sama. Vsa ostala obdelana zemlja oz. njeni lastniki pa so po novi postavi prizadeti. Glavni smisel nove odredbe je, da se za obdelovanje pripravna zemlja na vsak način in pod vsakimi pogoji tudi izrabi in ne zanemarja. Odredba prepušča sodnijam, v katerih sedijo poleg sodnika še štirje od dež. kmečke zveze imenovani posestniki, da odreja v nujnih slučajih vse potrebno za primerno izrabo zemlje.

V slučajih malomarnega obdelovanja zemlje ima sodnija štiri možnosti postopanja. Če je kaka kmetija oziroma zemljišče slabo obdelana, potem sme sodnija na predlog okrožnega kmečkega vodje lastnika pismeno ali ustmeno opomniti, naj bolje gospodari. Določi se mu gotov termin, v katerem naj napake ali nedostatke popravi. Če se pozivu ne odzove, so zanj predvidene kazni do 1000 mark in zapor do 6 tednov. — Če je bil opomin brezuspešen, sme sodnija določiti na predlog dež. kmečkega vodje posestnika, ki zamudnikovo kmetovanje nadzira največ za dobo štirih let. Posestnik-zaupnik sme s privoljenjem sodnij na lastnikove stroške odrediti vse potrebno. — Če je bilo tudi nadzorstvo brezuspešno, zamore sodnija na predlog dež. kmečkega vodje določiti za dobo 4 let svojega upravitelja zanemarnenega posestva. Upravitelj razpolaga z vsem, kar spada h kmetiji in preidejo nanj tudi vse pravice. — Če tudi upraviteljstvo ni več zadostno, sme sodnija zanemarnjeno posestvo ali zemljišče predati v najem strokovno izvežbani osebi. Če noče lastnik z njim skleniti najemniške pogodbe, določi

smrad smrdi. Ali drugače, lalá, divan s turškimi bordurami, ure z nihali, zrcalo na steni. Celo knjige na mizi. Zares, čez posteljo je pogrnjeno žensko krilo, polno madežev, in tu pred očmi vise hlače. Od noblese do svinjstva je tu en sam korak.“

Jonas se je s pokloni pritresel v sobo.

„Sta bila pri velemožnem gospodu, blagorodna gospoda? Naš gospod rad gosti, zelo ljubezniv gospod. Morda ste kaj kupili, Herr von Dušan?“

Laskavo se je nasmihal Jonas in si mel roke. Radoveden je bil.

„Vse njegovo posestvo,“ je flegmatično rekel Miloš.

Žid je pogledal nejeverno, potem je ošinil jezno Holana.

„Ne, gospod doktor je preiskal Podolskega,“ je pristavil Evgen, „in se prepričal, da je gotovo bolan. Najhuje je, da vsi njegovi podpisi, ki jih je izstavil v poslednjih petih letih, nimajo obveznosti. Postavimo mu kuratorja za pet minulih let. Tudi jaz izgubim na ta način nekaj stotakov.“

Jonas je prebledel, nakrivil usta, na obeh straneh ogromnega nosa se mu je nabralo nešteto gubic. Nozdrvi so se mu razširile, spodnja ustnica se mu je povesila in razgalila žolte zobe.

(Dalje sledi.)

podrobnosti pogodbe sodnija sama. — Končno ima sodnija možnost, da pozove malomarnega posestnika k izjavi, če bo zanemarjeno zemljišče ali posestvo boljše upravljal ali ne. Če posestnik to obljudi in tudi izvede, je stvar v redu. Če pa vprašanje odkloni ali nanj sploh ne odgovori, se zemljišče sodnijskim potom odda v najem.

Odredba pravi nadalje, da za ozemlje Vzhodne marke planine in pašniki pri tem postopku ne pridejo v poštev. Sodnija sme odrediti ustmeno razpravo in nuditi posestniku možnost zagovora. Pritožbe na višja sodišča so možne. Sodnijske stroške nosi oni, proti kateremu se razprava ali postopek vrši.

Navidez stroga odredba naših kmetov ne bo iznenadila. Le prevečkrat smo imeli v našem predelu dežele priliko opazovati, s koliko ljubeznijo in naravnost ljubosumnostjo vrši naše ljudstvo svoje delo na svoji zemlji. Saj je končno zemlja, ki daje tisočerm našim kruha in obleke in so zato nanjo navezani z uprav sinovsko ljubeznijo. V starem rajhu je prišla nova odredba, ki je tam v veljavi že od 23. marca 1937, le v redkih slučajih v poštev, če je namreč leni in malomarni posestnik prezrl glavno dolžnost, ki ga kot lastnika veže do njemu zapisanega koščka grunta in posesti. K.

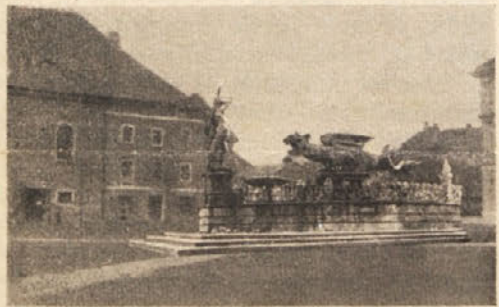
Vložili so prošnje za poprave hlevov, naprave gnojničnih jam in slične gospodarske nujnosti. Delno se dela že vršijo, nekateri čakajo na rešitev svoje prošnje. — Tudi država mnogo gradi. Na tako imenovanem graškem polju bodo stale carinarice s stanovanji, dvoje poslopij pa bo dograjenih pod Jezerskim vrhom. — V zadnjem času beležimo dva smrtna slučaja. V starosti 82 let je zaspal v večnost cestar v p. Lipe Piskernik, cerkveni zbor pa je izgubil dolgoletno pevko Angelo Weitzer. Pevci so ji zapeli na grobu v slovo. Našim rajnim večni pokoj!

Čirom naše zemlje

Senzacija v Celovcu.

To je dirindaj v teh dneh v Celovcu! V noči na petek je bilo mesto zaradi nekega defekta v elektrarni ob Krki več ur v popolni temi. To ugodno priliko so izrabili neznani zlikovci in si dovolili šalo, ki je vzbudila mnogo prahu. Pomanjkanje elektrike je meščane kmalu spravilo v postelje in pernice in mesto je bilo kot izumrlo. Le z bivšega Novega trga na trg pred glavno pošto so neprestano švigale črne postave, čulo se je neko zamolklo drdranje motorjev in pritajeni vzkliki, proti jutru pa je vse spet utihnilo.

Ko se je mesto vzbudilo iz spanja, se je pričel krik in vrišč: Kamnitega zmaja ni več na bivšem Glavnem trgu! Nočni tiči so si dovolili mastno šalo ter kamniti simbol deželnega mesta spravili na trg pred glavno pošto. Čim smo v uredništvu zvedeli za nenavadno aprilsko šalo, smo takoj poslali našega reporterja na lice mesta, naj nam nenavadno čudo poda v fotografiji. Ponatiskujemo bravurni komad neznanih nočnih tičev:

Natrpiano poln je bil trg samih radovednežev. Vse je ugibalo, vpraševalo in vmes še občudovalo, kako je bilo mogoče 10 ton kamnja in železja spraviti brez hrušča in vika in brez nezgod celih 300 metrov daleč na drugo mesto. O nočnih junakih pa ni do danes ne duha ne sluha. Mestni očetje sedaj ugibajo, kako vrnejo divjemu zmaju in orjaku njuno staro mesto pred spomenikom Marije Terezije. Po nekkih računih bo treba za to delo nad 100 delavcev, če naj izvedejo premestitev v istem času.

Nedvomno bo ta ali oni čitatelj našega lista tekom tedna dospel po opravkih v Celovec. Svetujemo mu, naj si ogleda našo celovško senzacijo in o njej pove še drugim. Na vrišč prihodnjega četrtka, ko dospejo z dežele kriparice, pa smo že danes radovedni.

Š. Objak.

Netočna vest. — Ljubljanski „Slovenec“ je v št. 49 z dne 28. m. m., sklicujoč se na „Koroškega Slovenca“, poročal, da je bil predsednik Slovenske prosvetne zveze g. dr. Tischler odpuščen iz državne službe. V kolikor vest odgovarja resnici, smo poročali v številki od 8. marca t. l. Sklicevanje ljubljanskega dnevnika na poročanje našega lista torej ni bilo točno.

Nezakonski otroci so znana rakana koroškega ljudskega življenja. V minulemu letu je bilo v celovškem okraju od 2256 novorojenčkov 807 nezakonskih, v velikovškem 225 od 769, v šmohorskem 66 od 406. Vzporedno s številom nezakonskih otrok se giblje število otroških smrtnih slučajev, kar je razumljivo, ker nezakonski otroci niso deležni tiste skrbne nege kakor zakonski. Organizacija NSV pripravlja za deželo 245 pomožnih uradov, ki naj zakonskim in nezakonskim mate-

ram nudijo prvo pomoč. Ta socialna akcija naj pripomore, da Koroška ne bo prvačila po številu otroških smrti.

Da bo vsakokratna zaloga masti pravično razdeljena, so dobila gospodinjstva nalog, naj navedejo svojim trgovcem in mesarjem število oskrbovanih oseb. Na podlagi teh podatkov bodo trgovci nastavili sezname svojih odjemalcev ter določili količine masti, sirovega masla in loja za posamezna gospodinjstva. Vprašalne pole dobijo, gospodinjstva od občinskih uradov v teh dneh.

Faak-Bače. Mnogo imamo novic, pa se izožimo na najvažnejše. Zelo se mi Bačani in še naši sosedje veselimo novega vodovoda, ki nam bo od Trpinjakovega vrelca v Spodnjih Rutah dovažal prepotrebno vodo. Dovolj je bo za Zgornje in Spodnje Dobje, Loče in Bače ter še za kolonijo ob jezeru. Vsaka vas bo imela svoj studenec, mnogi posestniki pa bodo vodo napeljali v hiše. Proračun stroškov predvideva 160.000 mark, od katerih bo država krila 65%, ostalo pa bodo plačali interesi. — Mnogo se tudi govori o drenaži močvirja med Bačami in Maloščami. Država se je izkazala prav velikodušno ter je od 326.000 mark predvidenih izdatkov obljubila kritja za 85%, ostalo plačajo lastniki parcel, ki so v Pogorjah, Bačah, Maloščah in Štebnu. Zaenkrat postavljajo barake za delavce, z delom se bo pričelo najbrže v poletju. — 48 kehtarjev zemlje na vzhodnem obrežju jezera pa je država kupila od sosesk Zg. Brovle in Pečnica ter plačala za kv. meter nad cesto 80, pod cesto pa 20 pfenigov. Tod bo zgrajena prav impozantna Führerschule za okroglo 400 učencev. Na polotoku pred Bačami pa bo postavljeno veliko delavsko okrevališče. — Novega župana smo dobili v osebi g. Mihaela Truppe-ja pd. Galija z Brnce.

Izpred hriba sv. Katarine (St. Michael-Smihel nad Pliberkom). Skoroda bi se bili zakasnili s poročilom o našem pustu. Dve novi družinici smo ustanovili. Vrli France Kropivnik si je za življenjsko družico izbral pridno Micko Pernat, pd. Navršnikovo, da ga bo podpirala pri njegovem poklicnem delu. Črčejev Janko z Blata pa je stopil do Brežnikove hčerke, da si ga je izbrala za moža in za mladega gospodarja svojega trdnega doma na Brejah. Mladima paroma želimo obilo sreče in mnogo vidnega in nevidnega blagoslova!

Ferlach-Borovlje. (Jožefov semenj.) Kadar je v Borovljah semenj, navadno dežuje, toda dne 20. t. m. je bil lep dan, ki je privabil precej ljudi v naše mesto. Kramarjev je bilo videti precej manj kot druga leta, morda vsled tega, ker so odpadli židje. Gostilničarji so prišli na svoj račun! Živine je bilo prignane 36 komadov, prodane pa 16. Najdražja krava je bila plačana po 82 pf. najcenejša 74 pf. Slično je bilo tudi pri volih, trije so šli po 82 pf, najcenejši pa po 74 pf.

Eisenkappel-Železna Kapla. To in ono naj povemo. Dobro gre lesna kupčija. Vse naokrog seka. Cena za kub. meter obtesanega lesa se giblje okrog 14 mark, kupci so večinoma iz zahodnega dela našega rajha. — Ozimina kaže razmeroma dobro, škodoval pa ji je vignečni mraz. Upamo, da ji vlaga in toplota sledečih dni še pomoreta. — Naši gospodarji so kaj podjetni.

Naša prosveta

Skrivnost trpljenja.

Resne misli v postnem času.

Gotovo vas je v vašem življenju že doletela nesreča: umrla vam je mati, sestra, brat, otrok. Čim bolj ste ljubili umrlo bitje, tem večja je bila vaša žalost. Ali je bilo to tudi že trpljenje? — Človek ve, da je njegovo bivanje na zemlji kratko, zelo kratko. Rodimo se, živimo in umiramo. Zato je smrt nekaj naravnega, preprostega, prav tako kakor rojstvo. Oboje je povezano z bolečinami — mogoče tudi s trpljenjem.

Toda ne mislimo vedno na telesno trpljenje. Če človek gladije, je to zelo hudo. Če trpi žejo, je še hujše. Kadar pa pride do hladnega studenca in se napije vode, je to trpljenje pozabljeno kot bi ga nikoli ne bilo. — Pa je še drugačno trpljenje, ki zapuša v človeku sledove za vse njegovo življenje. Ali ste že slišali kedaj, da je nekdo trpel zaradi pravice? Trpel tako hudo, da so mu začele pojemat njegove moči, da je skoro začel izgubljati svojo vero v pravičnost? Šele kdor je občutil v sebi tako trpljenje, ve, kaj se pravi trpeti. To trpljenje ni vsakdanje, zato pa ima v človeškem življenju svoje posebno poslanstvo.

Vsako trpljenje ima svoj pomen v življenju: Če niste še nikoli trpeli lakote in žeje, ne boste mogli občutiti blagoslova, ki ga prinaša nasičenost. Če niste bili še nikoli bolni, ne boste znali ceniti svoje sreče v zdravju. Če niste še nikoli imeli opravka s krivico, vam bo opešal čut za pravico. To so zelo preproste resnice, ki vam jih vsakdanje življenje potrjuje na vsakem koraku. Toda lahko se vam zgodi, da se boste nekoč znašli pred trpljenjem, ki mu ne boste videli konca. In ker ne boste videli konca, se vam bo zdelo, da tako trpljenje tudi nima smisla. In mogoče se vas bo tedaj polotil obup, da s svojim življenjem ne boste več vedeli, kaj početi. Toda, prijatelj, le počasi! Nikar se ne prenašli! Zapišite si, da nobeno trpljenje ni brez smisla! Če je bol majhna, zapuša neznatne sledove, če je velika, se ti bo utisnila v dušo, in če je neizmerna, bo začela jekleniti tvoj značaj, da boš stal v življenju kot hrast v viharju. Ne bodi malodušen šele trpljenje je napravilo iz tebe človeka!

In kakor v človeškem življenju veljajo zakoni za posameznika, prav tako veljajo za večjo skupino in — če hočeš — tudi za narod ali boljše: še prav posebno za narod! **Narod, ki ga ni prekalilo trpljenje prav do dna, še ni dozoril za narod. Kajti šele trpljenje bo napravilo iz njega resničen narod!** — Zares, trpljenje je življenja velika skrivnost. Iz trpljenja se rodi novo življenje. Zato, prijatelj, vzemi križ na svoje rame, da boš ob njem vzrastel v celega moža! tg.

Wien-Dunaj. (Župančičeva proslava.) Za Cankarjevo proslavo smo 19. tm. pripravili v Slovenskem krožku večer, posvečen največjemu sodobnemu slovenskemu pesniku Otonu Župančiču. V naše posebno veselje je neumorni Krožkov predsednik prof. Trost poleg lepega števila dunajskih Slovencev pozdravil tudi vrsto gradiščanskih Hrvatov. Večer sam je zaostavil silne utise pri vseh navzočih. Navaden govor o umetniku, ki je ves zamaknjen v lesk in blesek besede, o pesniku, ki je s svojo prekrasno besedo očaral ves širni svet, bi bil preslaboten. Zato smo tem

močnejše ploskali gčni Karmen Antičevi, ki nam je v svojih slavnostnih izvajanjih pokazala Župančiča-pesnika. Navdušenje je rastlo, ko je g. Emil Frelj s svojo umetniško sposobnostjo recital najznačilnejšo Župančičevo izpoved „Naša beseda“. Kdor je doživel tujino, bo razumel, zakaj je marsikako oko postalo rosno ob slavošpevu slovenski besedi. Kakor goreča molitev je priklopala recitacija iz preplašenih src nas vseh: „Več ne zaidi nam! Sedaj in ve, komaj, beseda, v molka noč zabresti nam ne daj! „Da je Župančičev jezik pesem, smo začutili ob pevskih točkah gčne Ksenije Kušejeve, ki je podajala Župančičev „Mak“ v Devovi priredbi, in gospoda Mirka Mesesnela v pesmi „Uspavanka“. Petje je spremljal g. prof. Leskovic. V bajni otroški svet Župančičeve pesniške duše nas je vodila recitatorka gčna Marija Kržičeva. Višek prireditve v dvorani dunajskega vele-mesta je bila „Duma“, ta veličastni pesnikov nagovor slovenski domovini: „Boš jih kot lastavke k sebi priklcala? — Kakor golobe prizvala pod krov? — Ali jih tuja bo slava premamila — in jih nikoli več k tebi ne bo? — Kje domovina si? ...“ Ob koncu smo poslali pesniku v domovino zdravico, da verujemo, da „sonce je! Je, ker ga slutimo, ker ga v globini duše čutimo.“

Graz-Gradec (Iz slovenske družine). Sredi februarja smo graški Slovenci praznovali pust. Brez kričeče reklame se je zbralo toliko rojakov, da je bila dvorana dosti premajhna. Prostore so naše gospodične in „čitalničarji“ prav okusno okrasili. Za melodije so poskrbeli vneti tamburaši društva „Slavulj“, ki so se po letih spet zdramili. Tajnik „Čitalnice“ g. Pirc je s pomembnimi besedami otvoril, sledili so še drugi pozdravi, nakar se je pričelo „pustovanje“ ob poskočni godbi našega klavirskega umetnika g. Grašiča. — Pa smo Gradčani tudi pridni! Zadnje februarjsko nedeljo se nas je nad 300 zbralo k slovenskim petim litinjam. Težko tudi že pričakujemo, kedaj se prvič oglasi naš cerkveni zbor. Potem jo morda mahnemo k Mariji Tolažnici (Maria-Trost), kjer bo sonca in petja še več. — mr.

Kako velika je samostojna Slovaška?

Nova slovaška država meri 38.456 kv. km in ima 2.450.000 prebivalcev. Med prebivalci je 1 milijon 969.000 Slovakov, ostali so Madžari, Nemci, židje in cigani. Od celotne površine je po uradnih podatkih 1.193.332 ha rodovitne zemlje. — Karpatska Ukrajina, katero so zasedle madžarske čete, pa meri 11.049 kv. km in šteje 552.000 prebivalcev, katerih večina so Ukrajinci, ostali pa židje, Madžari, in Rumuni.

Čudna zvezda je Sirius, ki je v resnici dvojček. Njen manjši del ima kvečjemu 20.000 km premera, a njegova vsebina je tako gosta, da bi košček njene površine, velik kakor škatljica vžigalic, tehtal pet metrskih stotov. Človek na tej mali zvezdi bi tehtal več tisoč metrskih stotov. Zvezdoslovci so odkrili še drugo malo zvezdo, pri kateri bi kubični centimeter njene vsebine tehtal 1000 ton. Privlačna sila te zvezde je 15 milijonkrat večja od privlačnosti zemlje. Luna, ki bi krožila okrog nje, bi jo morala obkrožiti v dveh sekundah, sicer bi jo čudna zvezda takoj prižela nase.

Nase gospodarstvo

Državlanski davek (Bürgersteuer).

S 1. aprilom se uvede v Vzhodni marki tako zvani državljanski davek. V vsej državi velja načelo, da je pobiranje davka pridržano državni in občinski oblasti, dočim sprejemajo vmesne upravne enote (n. pr. dežele) denar samo posrednim putem. Občine krijejo svoje upravne stroške s pobiranjem obrtnega, zemljiškega in državlanskega davka. S temi dajatvami občanov jim je omogočena socialna oskrba ter zaposlitev brezposelnikov.

Za izračunavanje davka v letošnjem letu so merodajni podatki iz leta 1937. Kot osnova za izračunavanje davka velja sledeča tabela:

Dohodninskega davka prosti	3 mark
Dohodek do letnih 6750 šil.	6 mark
Dohodek od 6750—9000 šil.	9 mark
itd.	

Državlanski davek znaša sedaj za podeželske občine trikratno osnovno svoto, to je torej 9 mark letno za vse, ki ne plačajo dohodninskega davka, in 18 mark za one, ki so imeli v letu 1937 vsaj 6750 S letnih dohodkov. Ker je četrtna tekočega leta že potekla, se od navedene svote letos plačajo samo tri četrtine navedenega davka in še to plačajo samo oni, ki so stari pod 50 let in nimajo vsaj 2 otrok. Za drugega in vsakega naslednjega mladoletnega otroka se zniža davek za 2 marki, če dohodek ni presegal letnih 3800 šilingov. Pri dohodkih nad 3800 šilingov pa se zniža za drugega in tretjega mladoletnega otroka po 1 in za vsakega naslednjega po 2 marki. Če je davkoplačevalec star nad 50 let, se davek zniža še za tretjino davčne višine.

Državlanski davek pobira obična. Za delojemalce plača davek občini njihov delodajalec ter svoto odtegne pri plači oz. zaslužku. Ker zadene novi davek predvsem državljane z visokimi dohodki in predvideva znatne olajšave za mnogoštevilne družine in starejše davkoplačevalce, ga bo ljudstvo sprejelo s primernim razumevanjem. kr.

Zanimivi podatki o avstrijskem kmetijstvu. V vsej Vzhodni marki je 396.450 posestev z obsegom nad pol hektarja, to je približno desetina vseh nad 0.5 hektarja velikih posestev v rajhu. Razmerno mnogo ima Vzhodna marka veleposestev nad 200 ha in sicer 2826 napram 17.349 veleposestvom v bivšem rajhu. Bivši rajh šteje 849.218 posestev pod 2 hektarja, bivša Avstrija pa samo 81.873. Manj znano je dejstvo, da je dobra četrtna vseh posestev v Vzhodni marki v rokah ženskih posestnikov, dočim je v bivšem rajhu komaj desetina kmetič-posestnik.

April — mesec setve in saditve. Trud in ukrepi v aprilu so za letino zelo merodajni. Naj navedemo nekatere važnejše: Pacanje žitnega semena je hvaležno delo, ker se pacano seme hitreje in močnejše razvije in se mlado žito lažje ubrani škodljivih glivic. Važno je letos, da sadimo čim več krompirja. Na travnikih začne poganjati trava in moramo torej gnojenje, čiščenje in ev. namakanje sedaj ukiniti. Konjem in vsej ostali živini privoščimo svežega zraka in jih polahno privadimo na zeleno krmo. Svinjam pokladamo zvečer in zjutraj zadosti piče, odstavljenim prašičem dajemo kuhanega krompirja. Kdor ima ovce, jih bo v aprilu strigel, prej pa volno do čistega opral. V čebelnjaku odstranimo prazno satovje, čebele pa krmimo z razredčenim medom ali sladkorjem, hkrati razširimo jamice za večje izlete.

Za apnenje je najbolj hvaležna detelja in stročnice (grah, fižol). Kdor rabi apno na zelenjadnem vrtu, naj ga nikar ne daje pesi in korenju. Krompir je manj občutljiv za živo apno kot za žgano.

Štiri zapovedi za dobro pripravo zemlje: Njive je treba temeljito obdelati, z dobrim gnojem vračevati zemlji izčrpano silo, pred gnojenjem zemljo apnati ter dobro in pravilno gnojiti. Dobro pripravljena zemlja le redko razočara. Seje in sadi naj se pravočasno, sicer gre velik del v zemlji spravljenе vodne zaloge v izgubo.

Živa meja je dobrodejne vpliva na pridelek zemlje. Grmičje ustavlja vetrove in preprečuje izsušenje zemlje, dalje se v zemeljskih plasteh ohranja toplota in zato lažje tvori jutranja rosa. V grmičevju radi gnezdi ptički, ki uničujejo rastlinske škodljivce. Živa meja tudi zadržuje živino od zabranjene paše. Ti razlogi so povod postaviti, ki prepoveduje odstranjevanje grmičevja v času od 15. marca do 30. sept. vsakega leta. Županom in krajevnim kmečkim vodjem nekaterih dežel je bilo hkrati odkazano, naj posestnike navajajo, da namesto plotov zasajajo žive meje.

Konoplja uspeva domala na vsaki zemlji. V prvem času rabi razmerno mnogo vlage, zato so kraji z dobro razdeljeno padavino najprimernejši. Peščena, ilovnata zemlja se je izkazala kot najboljša za pridelovanje konoplje, dočim so suha in močvirnata tla manj primerna. Pred konopljo naj bodo na njivi krompir, repa, detelja ali stročnice. Konopljo sejemo samo vsako šesto leto, Konoplja raste samo 100 dni, zato rabi več gnoj. Vendar je zelo občutljiva, zato gnojimo s hlevskim gnojem in apnom sadežu pred njo. Od raznih vrst svetujejo za gorske kraje Eckendorfer in Mathis-Edel.

Ceneno krušno žito za gorske kmete. Gorskim kmetom Vzhodne marke je stavljenih na razpolago 96 vagonov rži in 64 vagonov ržene moke za polovično ceno. S tem bo pomagano družinam v hribih, katerim je zima spraznila kašče do zadnjega. Naj se pravočasno za to pobrigajo.

Koruza je najizdatnejše krmilo. V zadnjih petih letih je njena površina narastla od 2500 na 70.000 ha. Za letino 1939 je cena določena in sicer stane 100 kg 20 mark. Kmetje, ki jo namestavajo v večji meri saditi, se lahko poslužijo ugodnosti pogodb s pristojnimi družbami, ki zajamčijo odvzem vsake pridelane količine po določeni ceni franco oddajna postaja. Kmet-pogodbenik pa ne sme posaditi s koruzo nad desetino obdelane zemlje, ne vstevši pri tem obvezne petine te površine, katere pridelek mora porabiti sam. Podrobnosti izvedo gospodarji pri krajevnih kmečkih vodjih.

Zanimivosti iz vsega sveta.

Presneti Amerikanci!

Tokrat pa so posekali vse svoje dosedanje izume in postavili tiste-ga farmarja, ki krmi svojo živino z umetno travo, povsem v senco. Ameriški profesor Griffiths namreč poroča, da se mu je posrečilo sestaviti rastlinski hormon, ki ima nenavadno lastnost. Hormon je sestavljen iz alkohola, raznih kislin in vode. S to tekočino napaja učeni profesor mlade drevesne mladike, ki se nato v treh mesecih razrastejo v velika drevesa. Rastlinska rast se s pomočjo čudovitega hormona pospeši za dvanajstkratno običajno dobo. Razen v zimi učinkuje hormon v vsakem letnem času.

Drzni načrti vstajajo v zvezi z novim izumom. Strah, da bi kedaj pošel les kot industrijska surovina, postaja brezpredmeten. Države in tudi zasebniki si bodo nabavili ameriškega hormona ter bodo lahko pogozdovali poljubno obsežne predele. V treh mesecih bodo po človekovi volji rastle velikanski kompleksni gozdovi, kjer so bile doslej goličave in pustinje. Gozdove bomo prenašali kakor navadne premičnine na mesto, koder nam bo najbolj ugajalo. Viharji bodo izgubili svojo moč, pomanjkanja lesa ne bo več in če se posreči poizkus s sličnim hormonom tudi na sadnem drevju in ostalem rastlinju, bomo živeli sredi paradiza.

To ni nikakor aprilska šala! V toliko samo smo bili preglasni, ker se učeni profesor zaenkrat s svojim nedvomno zanimivim poizkusom nahaja še v svojem laboratoriju, mi pa smo njegovo delo pogledali s povečevalnimi očali.

Rabarbare, kjer ni sadja! Izborna je za jed in za pijačo, celo za razne bolezni jo svetujejo. Vsled svoje kisline se ne da konzervirati, dobro pa se ohranja v steklenih posodah. Kdor nima svojega sadja ali ga je strah za vsakokratno letino, naj si pomaga s to hvaležno rastlino!

Ribislji niso samo vrtni okrasek marveč tudi prav hvaležno grmičevje. Ribisljev sok je zdravilen, marmelada tečna, pa tudi sveži ribislji prav izborni dodatek. Grmičevje rabi sonca in zemlje ter še vigredne nege. Vsaj vsako drugo leto mu dajmo nekaj gnoj in zrahljajmo zemljo.

Kadar izbiramo jajca za valenje, se najprej oziramo na starost jajčarice. Kokoši od februarja do maja minulega leta ležejo dobra valilna jajca, dočim iz jajc mlajših kokoši prideleže življenja nezmožni slabiči. Najboljša valilna jajca ležejo kokoši, stare od 2 do 4 let. Seve ne smejo imeti premladega petelina. Petelin bodi star od 12 mesecev do 2 let. Za valjenje izbiramo srednje velika jajca.

Dobra kokošja pasma jamči za dobre jajčarice. Šele v drugi vrsti je merodajna kokošja starost. Dobra kokoš leže že v svojem drugem letu manj jajc, kakor v prvem. Potem pa pada število jajc stopnjema. Kot naj boljša kokošja pasma slovi bela leghornška, katere kokoši ležejo v prvem letu 275, v drugem 253, v tretjem 156 in v četrtem samo še 109 jajc.

Zaznamovanje kokoši z obročki omogoča dobro nadzostvo našega perutninarstva. Po obročkih določujemo točno starost, kar je pri prodaji perutnine velikega pomena in bo morda celo postalo obvezno. Za nabavo obročkov dovoljuje kmetijsko ministrstvo denarne podpore. Obročki se pritrdijo živalim, ko dosega 10. do 12. tednov.

Z umetnim gnojem je treba pravilno ravnati. Obvarovati ga moramo pred močo in sušo, shranjevati ga v vrečah, katere polagamo na suhe deske, ali pa ga raztrositi v visokih kupih ter pokriti ali z lepenko ali močnim papirjem. Večje previdnosti je treba pri apnenem dušiku, katerega v žakljih v dveh ali treh mesecih enkrat premostimo. Če se nam gnoj strdi, ga moramo z lopato ali batincem zdrobiti.

Pravcato električno mesto je Mason City v državi Washington. Mesto je pravo čudo moderne tehnike. Prebivalci ne poznajo ne ognja in ne dima. Vse opravlja električna sila, ki kuri stanovanja, kuha jedila, razsvetljuje ponoči in žene mnoge motorje. Življenje v tem mestu je, tako pravijo, kaj prijetno in so še meščani nekam elektrizirani po velikem ugledu svojega mesta.

Najzanimivejši dvoboj sta imela dva italijanska zdravnika. Nista se bojevala ne s sabljami in ne z revolverji. Njun dogovor se je glasil, da si bosta medsebojno izmenjala vsak svoj recept, ki naj zajamči čim najhitrejšo in najsigurnejšo smrt, vendar sme vsak obeh vpričo svojega sovražnika sestaviti drug recept, ki naj ga reši gotove smrti. Pri katerem zdravila ne bodo učinkovala, je v dvoboju podlegel. — O receptih in izidu žal nismo ničesar izvedeli.

Anglija se potaplja v morje, seve ne v dne in letih, marveč v tisočletnih presledkih. Znanstveniki so dognali, da leži London za poldrugi meter nižje kakor pred 500 leti. V yorkshirski grofiji je bilo 15 mest in pristanišč, v katerih sta v srednjem veku cveteli obrt in trgovina, danes pa so že pod gladino Severnega morja. Če se površina londonskega mesta zniža za nadaljni poldrug meter, pa bodo vsi gosti naseljeni mestni predeli s kraljevsko palačo vred pod vodo. V očigled temu strašnemu dejstvu pa ostajajo Angleži ravnodušni. Vedo namreč, da se bo to zgodilo šele v po tisoč letih. In še tedaj bodo angleži London dvignili na kole.

Zemlja je zvrtna do globine 4570 metrov, kar je, če si metre predstavljamo v ravnini, prav čedna dolžina.

Globoka luknja je seveda v Ameriki in služi za pridobivanje nafte. Ta globoki vir, ki daje dnevno 420 ton nafte, so ga morali tudi vrtati domala celo leto. Še pred desetletjem so se drugod ponašali s svojimi 3000 metri, sedaj imajo Amerikanci že kar na 112 krajih zvrtno zemljo do te globine.

Moderni požarni brambovci ne bodo več gasili z vodo in tudi ne z minimaksi, marveč z elektriko. To sporočajo vsaj iz Amerike. Tam so približali ognju elektrodo, ki je potegnila k sebi večji del plamena. Plamen je takoj nato ugasnil, ker je elektroda zajela v ognju se nahajajočo elektriko. Poizkus pa je razmerno drag in bodo uporabljive elektrode še pocenili. Nekoč bo zadostoval za vso požarno brambo en sam mož in ena sama elektroda in nevarnosti požarov bodo omejene.

Podmornice so bile v minuli vojni najnevarnejše bojno sredstvo, ker so ogrožale cele oceane. Vendar je bila njihova pomankljivost ta, da se niso nahajale globoko pod površino ter je bil njihov daljnogled, s katerim so se mornarji razgledavali po ladjah naokoli, prav dobro viden. Američan Beebe je sedaj izumil podmornico, ki se lahko spusti v globino 3000 metrov. Zaenkrat svetuje, naj služi njegov izum raziskavanju morskega dna. Vendar bo nove podmornice bodoča vojna znala že bolje uporabljati.

Čebele brez žela so vzgajili v bristol-skem živalskem vrtu. Učenjaki, ki so se s tem delom bavili, niso sicer imeli strahu pred pikom, marveč so hoteli vedeti le to, če so čebele brez žela bolj ali manj pridne kot navadne. Sedaj so take čebele vzgajili in trdijo, da so nenevarne živalice le še pridnejše. Nek hudo mušnež pa jim je sporočil, da so najbrže vzgajili le trote, ki bodo po prvi pridnosti že pokazali svojo pravo naravo.

30. aprila bo otvorjena veličastna svetovna razstava v New-Yorku. Vse večje države imajo na razstavi svoje posebne paviljone, nad dve tretjini pa je zasedla Amerika, ki hoče obiskovalcem razkazati vse svoje bogastvo. Pričakujejo, da bo posetnikov več milijonov, posebno ker nudijo razne paroplovne družbe velike vozne ugodnosti. Milijon bo raznih zanimivosti. Jugoslavija bo prikazala med drugim najstarejšo evropsko lekarno, ki posluje v Dubrovniku že od začetka srednjega veka, nad jugoslovanskim paviljonom bo velik razsvetljen zemljevid Jugoslavije v živopisanih barvah, v paviljonu samem pa med drugim pristna bosanska kavarna, kjer bodo točili pristno turško kavo.

Nekaj za naše skladatelje. — „Note“ so tako drage za to, ker je treba za tiskanje not posebne stroje in je z njimi precej posla. Sedaj je nek nemški inženjer izumil pisalni stroj, ki piše note kakor črke. Tak pisalni stroj bodo uvedli v tiskarnah in bo tiskanje muzikalnih proizvodov prav poceni.

Črez 5000 let bodo ljudje velikani. Londonski zavod za proučevanje človeka je dognal, da postajajo ljudje sedanjega rodu večji kakor njihovi predniki. Razlika med človeško velikostjo pred stoletjem in danes znaša okroglo 1 cm. V 5 tisoč letih bodo torej naši zanamci za pol metra višji od nas.

Par za smeh

Mačka lovi svoj rep. — Muhelj: „Zakaj ti tako hitro izpadajo lasje?“ — Kuhelj: „Oh, toliko se moram žalostiti.“ — Muhelj: „Zakaj pa se žalostiš?“ — Kuhelj: „Ker mi lasje tako hitro izpadajo.“

Moderna ljubezen. — Štiri leta že se Hanzej in Minka rada vidita. Pa namigne Minka ob četrtni obletnici: „Pomisli, dolga štiri leta že!“ — Hanzej: „Saj res! Sedaj si bova morala res nabaviti motorno kolo!“

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. — **Upravnik:** Rado Wutej, Klagenfurt, Schüttgasse 9. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. — Veljavna je inseratna tarifa 1. — Povprečna naklada v 4. četrtletju 1938: nad 2200.